

fesorje sprejel in jim povedal, da se popolnoma strinja z njimi. Seveda: enako z enakimi!

Rumuni proti nemški šoli. V občini Michaleze, ki je popolnoma rumunska, imajo nemško, pravzaprav ponemčevalno šolo, ki jo seveda obiskujejo sami rumunski otroci. Toda rumunskim kmetom se je zdaj vendar začelo svitati in izpredvideli so, da jim nemška šola otroke samo izprija. In zadnjič je njih jeza priklopila do vrhunca: vdrla so z biči in palicami v šolo in so izpodili iz nje nemške učitelje, otroke pa poslali domov.

Novi šolski zakon v ruski dumi. Veliko zanimanje je zbudila v dumi in v zunanem svetu predloga o novem šolskem zakonu. Tudi debate o njem so bile živahne. Dasi novi šolski zakon ni odgovarjal pravičnosti in je imel namen rusificirati neruske narode, ker je določeval ruščino kot ruski jezik v ljudskih šolah, je bil v njem vendar storjen korak naprej, ker je določeval splošno šolsko dolžnost. Mislili so že, da bo zakon sprejet, ko je vlada hipoma izpremenila svoje stališče in je predloga umaknila, ker baje ne zmoro ogromnih stroškov 10 milijonov rubljev, ki bi jih zahtevala uvedba novega splošnega šolskega zakona. Finančni minister nima denarja za take stvari, ker ga celo za bolj potrebne državne zahteve baje primanjkuje. Ta korak vlade je v dumi zbudil ogorčenje in več poslancev je najmočnejše protestovalo proti takemu postopanju ministrstva, ki je na ta način samo uničilo kulturno delo, ki bi ga bila duma izvršila z reformo šolskega zakona.

Verski pouk v neruskih šolah. Šolska komisija v ruski dumi je sprejela predlog škofa Jevlogija, po katerem se v katoliških krajih ruske države v Belorusiji in Malorusiji uči ruski verouk. Poslanci so zaman protestovali proti tej krivični določbi.

Proti učiteljstvu in proti ljudski šoli ruje venomer goriški novosturjarski list „Novi Čas“, ki je glasilo goriškega knezovnadškofa dr. Francesca Borgie. V zadnji številki hujska zopet proti učiteljstvu, zraven pa pravi, da je v tolminskem političnem okraju preveč šol; v Ravnah, v Jagrščah in še na drugih mestih bi morali zapreti šole po mnenju glasila goriškega nadškofa! Toži tudi zaradi prevelikih naklad na šolo. Kdo pa je kriv teh naklad? Samo Goriška v celi Avstriji nima deželnega šolskega zaloga, ampak okrajne šolske zaloge, ki so seveda veliko breme za davkoplačevalca. Kriva, da imajo na Goriškem okrajne šolske zaloge in ne deželnega šolskega zaloga, je tista imenitna zveza med Pajerjem in Gregorčičem, po kateri se vrši le to, kar hočejo Lahi. „Novi Čas“ naj prime Gregorčiča; on je glavni krivec, da Goriška nima deželnega šolskega zaloga ter da so naklade za šolo po okrajih že neznosne.

Evropska vsenčlivišča. Nemčija in Italija sta na prvem mestu glede števila univerz; vsaka ima po 21 univerz, toda glede števila študentov prekaša seveda Nemčija Italijo. — Francoska ima 16, Angleška 15, Avstrija 11, Rusija in Španija po 9, Švica 7, Nizozemska 5, Belgija 4, Švedska 3, Romunija dvoje vsenčlivišč. Nemčija ima največ študentov, okoli 50.000, Francija ima 32.000, Avstrija 30.000, Angleška 25.000, Italija 24.000, Rusija 23.000. Število dijakov v ostalih državah je 5000—10.000. Število vseh evropskih univerz znaša 124. Največja univerza od leta 1908, je berlinska, ki je imela 13.884 dijakov, za tisoč več kakor pariška. Na vseh evropskih univerzah študira okoli 220.000 študentov.

Nečuden pritisk na češkega očeta se je zgodil pred kratkim v Zatecu. Tamošnji črevljar Čeh M. stanuje v hiši, ki je lastnina znanega Dreherja, lastnika švehatske pivovarne. Črevljarjev sinček je vpisan v šolo, ki jo vzdržuje „Ustredni Matice Školská“ v Zatecu. Na očeta so Nemci pritiskali, da naj dečka vzame iz matične šole med šolskim letom ter ga vpiše v nemško javno šolo. Pravi zastopnik Dreherja, dr. Margolin, mu je celo žugal, da mu odpove

stanovanje. Zaradi tega pritiska prisiljen je omenjeni oče napieal okrajnemu šolskemu svetu v Zatecu prošnjo, ki v njej izrečno trdi, da mu je dr. Margolin naznanil odpoved stanovanja v slučaju, ako ne vpiše dečka v nemško šolo. V prošnji omenja, da je s tem njegov obstanek v nevarnosti, ker ne izgubi le stanovanja, temveč tudi svoje odjemalce in tako pride s svojo družino v veliko bedo. Okrajni šolski svet je prošnjo črevljarjevo poslal vodstvu matične šole, da izrazi o tej zadevi svoje mnenje, in tako je prišla zadeva na dan. Zanimivo je, da se upa takšen pritisk provzročiti bogati Dreher, katerega pivo pijejo tudi v čeških in sploh slovenskih gostilnicah.

Splošni vestnik.

Na šestih krajih bo zidala družba sv. C. in M. v bližnji prihodnosti šolska poslopja. Pri Sv. Jakobu v Trstu zgradi trinadstropno šolsko poslopje; stroški bodo znašali krog 400.000 K. V Vodičji vasi na Koroskem postavi v kratkem novo trirazrednico; zgradba bo stala okrog 48.000 K. — **Goriča** dobi družbeno dvorazrednico in otroški vrtec; stroškov za novo poslopje bo krog 46.000 K. V Studencih poleg Maribora namerja družba zgraditi letos enako šolo z vrtcem kakor v Goriči in šteti ji bo treba nad 30.000 K. Poskrbeti mora naposled otroškima vrtcema v Škednju in pri Sv. Mariji Magdalenii zgornji poleg Trsta novi poslopji; stroški na teh dveh krajih so proračunjeni na 23.000 K. Seštejno navedene vsote, ki pa naposled gotovo ne bodo zadoščale, in našli bomo, da bo morala družba sv. C. in M. pripraviti **pol milijona** in kakih 50.000 kron, da izvede gorenje namere. Glede na tolike potrebne stroške se mora podesetoriti v novem letu naša požrtvovalnost. Navedene številke glasno kličejo: **Slovenec, podprajte družbo C. in M!**

Podmaršal Gjuro Čanić umrl. Na Dunaju je umrl podmaršal Gjuro Čanić. Hrv. t. Jelachičevega kova. — Gjuro Čanić je onih hrvaških rodoljubov, ki je „Družbi sv. C. in M. za Istro“ podaril nedavno 25.000 kron, a je želel, n j bo njegovo ime za njegovega življenja tajno. Koliko je še takih vojakov?

Papir so podražili. Avstrijske tvornice papirja so zvišale cene celuloznega papirja za 2 K pri 100 kg. Ali bodo birokrati hudi!

Zdravilišče za novinarje zgradi mednarodna časnikarska zveza v Portorose v Istri. Slovenska Šolska Matice Novi „Spominski listi“ se prodajajo po 20 h in ne po 12 h, kakor je bilo pomotoma natisnjeno v 1. letošnji številki našega lista. — **Publikacije za leto 1910.** se pravkar dotiskujejo in vežejo ter se bodo kmalu razposlale. Kdor želi postati čud za l. 1910, se vedno lahko postane, če pošlje 4 K, le ime njegovo ne bo natisnjeno, ker se Letopis že tiska.

Novoletna darila.

Mnogo otrok je dal Bog meni in moji ženi — pravi zakonski ženi. Prijatelj me je večkrat svaril: „Tomažek, nikari tako! To bo drag šport! Naši delodajalci nas preslabo plačujejo.“ — Toda ostal sem Tomaž. Sedaj pa, ko čutim srčne rane težav in skrbi, spoznavam svojo napako. Otroci rastejo, hočejo vedno več obleke, obuvala. Hodijo v šolo, treba knjig, zvezkov, papirja, priprav za ročna dela itd.

Moja žena — prava zakonska žena — pa mi dela tedenske pridige tako-le:

„Vidiš, Tomažek, kam smo prišli? Kaj pa si misliš!? Ali je to življenje? Klobuka nimam, črevlji so slabi, obleka je stara. Vse gre le za otroke.

Namesto, da bi si kaj privoščila — vsaj za potrebo — pa nimam nič. Kuhinjske posode so premajhne! Kuhati moram vedno več! Proti koncu meseca, ko se omara izprazni, pa otroci res toliko pojedjo, da je groza. Učitelji pa ste tudi za nič! Zakaj se ne zedinite in ne napravite štrajka? — Ko bi bila prej vedela, kako se mi bo godilo, ne bi bila vzela učitelja.“

Tukaj me pa zadene v Ahilovo peto, pa ji rečem: „Veš, ljuba polovica, kar amen naredi tej pridigi!

Saj spoznavam, da sem bil neumen — pa ti tudi. Toda kar je, to je. Če bi bili otroci ovce, bi jih prodal vsaj polovico. Treba trpeti, bo že Bog dal bolje.“

„Seveda bo Bog dal, da ne bomo nič imeli“, mi odvrne žena. „Stotisoč za bike in krave, za učiteljstvo pa nič.“

Naj vzame vrag naše zatiralce! Čestiti Lampe naj pride k nam en teden na hrano, pa bomo videli, kako bo — tanko dihal.“

Tako mi večkrat žena govori in prav pravil! Ob sedanjih draginji je za učitelja z obilo družino neznosno! Hujših muk ni, kakor ko vidi družinski oče upadlo lice svoje žene, blede in uborno opravljene otroke, pa — kakor poje mladi pesnik:

Prazne kašše, prazni žepi,
zunaj zima, mraz?

Tako pridigo in tako premišljevanje sem imel pred novim letom.

Kar naenkrat pa zaslišim po veži ne- navadno hojo. Potrka in vstopi — kdo?

Naš prijatelj, čestiti Lampe! Pa pravi: „Ne bojte se, ne čudite se! Vaš prijatelj sem! Imate otroke, pa malo denarja. Delal bom za izboljšanje vaših plač. Za sedaj pa sem Vam prinesel nekaj diet od svojega poslanstva. Čemu bom nabiral denar? Saj pravi Kristus: Kdor ima dve suknji, naj da eno tistemu, ki nima nobene. — Veselo novo leto!“ pa je izginil.

Moji ženi so začele po licih teči solze veselja. Jaz pa sem zijal kakor tele — Bog mi grehe odpusti! Nisem vedel, ali bedim ali sanjam. Zato pa nisem čul, da je zopet nekdo potrkal na vrata. Pa vstopi — kdo? Poslanec Jaklič, pravi krščansko-misleči Jaklič, pa reče: „Veselite Vam in vsej družini! Do sedaj sem bil krščansko-misleč, od sedaj pa bom tudi krščansko-živeč. Draginja vidno raste, družino imate, a plača je majhna. To se mora predrugačiti! Za sedaj vam dam nekaj svojih diet. Kmalu pa bomo izboljšali plače. Krivico moramo popraviti! Četudi imam široke hlače, dušo pa vendar le imam. Le nikari tako čudno ne glejte! Z Bogom!“

Bil sem popolnoma omamljen in brez zavesti. Usta so se mi otrpla kar na iztežaj. Žena pa me predrami in vzklikne: „Čudeži se gode; glej, koliko denarja! Še te imam rada, če prav si — učitelj.“

Izpreobrnjeni Tomažek.

Apel na stanovsko zavedue tovariše. Stanovsko zavedue tovariše prosimo, naj nihče ne kompetuje na razpisano mesto v Krškem!

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta“!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2719/ad. Kranjsko. 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Starem trgu pri Poljanah se nadučiteljsko mesto razpisuje v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim alu- benim potom semkaj vlagati do 30. januarja 1911.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 30. decembra 1910.

Št. 2658.

Na trirazredni ljudski šoli v Dragatušu se učno mesto razpisuje v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim službenim potom semkaj vlagajo do 30. januarja 1911.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 18. decembra 1910.

Listnica uredništva.

M. K.; Porabimo. — J. L.: Nekrolog priobčimo prihodnjič.

Zagrebski **Franck** kot lovarniško zna- priporočujemo najboljši pridatek kot priznana najboljši za kavo!

Knjigoveznica Anton Janežič Ljubljana Florijanska ulica 14 se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del. 24—5 Pri večjih naročilih 10% popusta.

Zahvala.

Dolžnost nam je, da se tem potom zahvaljujemo vsem onim, ki so nam pismeno ali ustno izrazili svoje sožalje ob smrti našega očeta, oziroma tasta in starega očeta gospoda

Josipa Čerina

nadučitelja v p. in imejtelja zaslužne kolajne.

Posebno se zahvaljujemo domači duhovščini za častno spremstvo in za tolažbo, ki jo je dajala rajnkemu med boleznijo, č. gg. Hybačuk, profesorju in Karlu Grosu, prefektu zavodov sv. Stanislava, ki sta prihitela k pogrebu, slavnima šolskima vodstvom v Toplicah in Zagorju kakor tudi učiteljskima zboroma in šolski mladini za korporativno udeležbo pri pogrebu, slavnemu pevskemu zboru za krasne žalostinke, vsem darovalcem vencev, vsem tovarišem učiteljem in tovarišicam učiteljicam, in vsem drugim, ki so s svojo udeležbo pri pogrebu počastili spomin dragega nam rajnkega.

Ljubljana - Zagorje 13. januarja 1911.

Žalujoči ostali.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in dvorazrednice po	K —50
od tri- do osemrazrednice po	—60
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—25
Cesarska pesem, četverglasna	—14
Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja	4—
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4—
Besedilo k Adamičevi spevoigri	—10
Štupar, O prvinah in spojinah	1:50
Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1:20
Učit. pokojninski zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I.	1—
J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I.	1—
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I.	1—
A. Rapè: Dane	1—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 8.

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvrši točno, okusno in po solidnih cenah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem razun vseh najnovejših tiskovin za ljudske in meščanske šole posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste pošne tiskovine za šolsko uporaoo. Vse uradne in vse knjigovodstvene tiskovine za obrtno-nadaljevalne šole, prirejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku. Vse tiskovine za otroške vrtce. Razne mape za uradne spise, za šol. matico iz posameznih listov, za zbirko normalij itd. Spominske liste za dečke in deklice, izdane od Slovenske šolske matice. Podkladke, ovojni papir, pivnik, pismenski papir za šolsko uporabo.